

DİVƏ

Turalgil ailədə iki qardaş, bir bacı idilər. Tural sakit, həlim xasiyyətli, dalaşmağı sevməyən, dostcanlı, canıyanan biri idi. Əsas hobbisi kitab oxumaq, təbiət qoynunda təklidə gəzmək, oğlan uşaqlarına bir o qədər də xas olmayan gülə-çiçəyə vurğunluğu idi. Buna baxmayaraq, qohum-qardaş Turalı daha çox sevirdilər.

Böyük qardaşı Turalın tam əksinə, dalaşmağa meylli, "qabağından yeməyən", tez özündən çıxan biri idi. Ailənin ilki olduğundan xeyli ərköyün böyümüşdü. Necə deyirlər, yetənə yetir, yetməyəne bir tapıq atırdı. Tural qardaşından on yaş kiçik idi, arada bacıları döğlmuşdü.

Hər şeyin yaxşı gətirdiyi günlərin birində Turalgilin ailəsinə çox dəhşətli xəbər gəldi. Turalın böyük qardaşını naməlum şəraitdə kimlərsə qətlə yetirmişdi. Bu hadisənin kimin törətməsi naməlum idi. Şahidlər yox idi. Hadisədən çox gec xəbər tutulduğundan hadisə yerində də kiməsə rast gəlinməmişdi. Turalgilin ailəsi qatilin tapılması üçün çox çalışsalar da, istintaq bir iş görə, qatilin kim olmasına aydınlıq gətirə bilmirdi. Bunun əvəzinə, gündə bir şayiə yayılırdı.

(Əvvəli ötən sayımızda)

...Amma bu bir gün Tural üçün illər kimi gəldi. O, həsrət hissi yaşamağa başlamışdı. Qəribəmə hissi də bir tərəfdən onun boğazından yapışmışdı. Tural sabaha qədər nə edəcəyini bilmirdi.

Şəhərin o başında yaşayan İnci də yuxudan qarıbə bir hisslə oyanmışdı. O, yenice tanış olduğu Turalı xatırlamağa başladı. Turalın üz cizgiləri, danışığı, mane-rası, mühakimələri yenidən beynindən keçdi. İnci öz-özünə gü-lümsədi. Əvvəlcə çox yaxşı oğlanı deyə düşündü. Amma bununla Tural beynindən çıxmıdı. İndi o, Tural haqqında daha ciddi düşünməyə başladı. Getdikcə Turalın onun üçün sıradan biri olmadığının fərqinə vardı. O da Tural üçün danışmağa, tezliklə onu görməyə can atmağa başladı.

İnci romantik təbiətli bir qız olduğundan Turala bağlı xəyallər aləminə daldı. Turala bağlı onda yaranan hisslər ona çox tanış gəlirdi. Haradın? Birdən "Romeo-Cülyetta" yadına düşdü. Ona elə gəlirdi ki, o, Cülyetta, Tural Romeo-dur. Dərhal bu fikri başından atmaq istədi, amma əksinə Tural haqqında fikirlər daha çox onun beynini zəbt etdi. O, Tural haqqında düşündükcə heyacanlanmağa başlayırdı. İnci Turalı görmək, onun qoluna girib şəhərdə

gəzmək, birlikdə kinoteatra gedib maraqlı filmlərə baxmaq istəyirdi. İnci aşıq olduğunu başa düşdü və bu andan da Turala olan bağlılığı qat-qat artmağa başladı. Bir tərəfdən də Turalın onun hissələrinə qarşılıq verib-verməyəcəyi də onu narahat edirdi.

Bazar ertəsi ilk dərs başlamaşından hamı öz yerini tutmuşdu. Turala İnci bir-birinin üzünə baxmağa utanırdılar, elə bil küsülü idilər. Sadəcə, alçaq səslə salamlaşmadan sonra hər ikisi susmuş, hərəsi bir şeyi bəhanə edib, özünü məşğul kimi göstərirdi. Tural cəsarət edib İncinin üzünə baxa bilmirdi. İnci də Turalın yaxınlıqda olmasından xoş bir hiss keçirirdi, sanki dünyaya yenidən açılmışdı. İndi sinifdə Turaldan başqa heç kimi görmürdü. Nəhayət, Tural cəsarətini toplayıb araya mənəsis bir-iki söz dedi, İnci dərhal bu fürsəti yaxalayıb, Turala danışmağa başladı. Səslərindekə titrəyişlər, danışanda dillərin topuq vurmaları, bir-birinin üzünə baxmağa cəsarət etməmək onların bir daha bir-birine yaxınlaşdırır və qarşılıqlı hissələrini gücləndirirdi. İkisi də bir-birini sevdiniyi anlamışdı. İndi onun kimin birinci etiraz etməsi qalırdı.

Hər iki gənc daxilə sürətlə bir-birine yaxınlaşırdı. Elə bil, su bəndi uçmuş, sel hər yeri basmışdı. İndi onlar məhəbbət selində birlikdə üzür və xilas olmağı yadlarından çıxarıb, özlərini bu selin axarına buraxmışdılar.

Tural gözləti İnciyə baxdı. İnci həmişəkindən daha gözəl idi. Yanaqları allanmış, gözləri parıldırdı. Bu gün ondan adamı bihuş edən xüsusi ətir iyi gəlirdi. Tural İncidən yayılan ətirin iynindən az qalırdu huşun itirsən. O, bir daha gözlərini qaldırıb İncinin üzünə, dodaqlarına, yanaqlarına, sonra da gözlərinə baxdı. Bu gözlərdən ona bu dünyada onun üçün əvəzsiz olan bir insanın baxdığını gördü. İnci də Turalın

gözlərində onun üçün hər cür fə-dakarılığa, ona uzaq və məşə-qəqli bir yolda yoldaşlıq etməyə hazır, onun üçün əvəzsiz birinin baxışlarını gördü və bu baxışma onları bir-birine elə bağladı ki, aralarında olan utanqanlıq hissi bir anda yox oldu. Tural asta səslə "İnci" deyə bildi. İnci də öz növbəsində "Tural" dedi. Onlar bu bir kəlmələri ilə bir-birine bə-

İncidə baş verən dəyişmələr anasının diqqətindən yayınmamışdı. Həttə bir-iki dəfə pəncərədən İncini evlərinədekə yola salan yaraşlıqlı bir oğlanı da görmüşdü. O, qızının yetkinlik yaşına çatdığının, nə vaxtsa birini sevib ailə quracağından fərqli idi. Amma İncinin bir oğlana bu qədər tez bağlanacağını gözləmədi.

İnci ilə anası rəfiqə kimi idilər.

Tural gözləti İnciyə baxdı. İnci həmişəkindən daha gözəl idi. Yanaqları allanmış, gözləri parıldırdı. Bu gün ondan adamı bihuş edən xüsusi ətir iyi gəlirdi. Tural İncidən yayılan ətirin iynindən az qalırdu huşun itirsən. O, bir daha gözlərini qaldırıb İncinin üzünə, dodaqlarına, yanaqlarına, sonra da gözlərinə baxdı. Bu gözlərdən ona bu dünyada onun üçün əvəzsiz olan bir insanın baxdığını gördü...

tün hissələrini ümid və arzularını ifadə etmiş oldu. Tural həyatında öz adının ilk dəfə bu qədər yaxşı səsləndiyinin fərqinə vardı. İnci isə öz adını ilk dəfə eşidirmiş kimi həyacanlandı. Onlar sözsüz də bir-birini sevdiklərini çoxdan anlamışdılar. Bu sevgi anbaan güclənir, gecələr xəyallarında bir-birindən bir an belə, ayrı qala bilmirdilər. Hər gün dərs qurtarandan sonra elə bil həbsxanaya gəder kimi hərə öz yaşadığı yerə gedir, şəhər dərsə gələndə elə bil uzun məhbusluq həyatından azad olunmuş insanlar kimi sevinirdilər.

Qısa müddətdə Turala İnci-nin bir-birini sevdiniyi universitetdə bilməyən qalmamışdı. İndi onlar yalnız sinifdə yan-yanə oturmurdular, həm də bütün gün bir yerə olurdular. Təneffüs vaxtları bilikdə dəhlizə çıxır, birlikdə yemək yeyir, birlikdə kitab-xanaya gedirdilər. Tural İncinin razılığı ilə onu evlərinə kimi ötürür, İnci evlərinə girdəndən sonra Tural saatlarla onların küçəsində fırlanırdı.

Aralarında heç vaxt sirr saxlamırdılar. İnci hər problemini anasına deyir, anası da müstəqil həyatın çətinliklərini detallarına kimi İnciyə anladır. Aralarında həttə İncinin gələcəkdə ailə quracağı ilə bağlı söhbət də olmuşdu. Anası İncidən bir şeyi xahiş etmişdi, gələcəkdə ailə qurması ilə bağlı ciddi bir qərar verməmişdən qabaq anası hər şeyi bilməli, onunla məsləhətləşdikdən sonra addım atmalıdır.

Anası həmişə evdə deyib-gülən, daha çox onunla vaxt keçirməkdən xoşlanan İncinin saatlarla divanda susqun halda oturub xəyallara daldığını, bəzən öz-özünə gülməsədiyini, bəzən qəmli-bözlərinin yaşla olduğunu müşahidə edirdi. Təcrübəli bir qadın kimi bunun məhəbbət yaşantılarının əlamətləri olduğunu ilk andan anlamışdı.

Anası İncinin yanında oturub, onun başını sinəsinə sıxdı. Uşaqlıqda olduğu kimi, qumral saçlarını siqallaya-siğallaya "qı-zım, mən səni başa düşürəm, hər şey təbii, gec-tez bir oğ-

lanla ailə quracaqsan. Deyəsən, belə biri qarşına çıxıb. Sənə razılaşmışdı ki, mən onu görüb danışmalıyam. Sonra münasibətinizi inkişaf etdirə bilərsiniz. Nə deyirsən? Fikrin ciddidirse, bizi tanış elə", - dedi. İnci bilirdi ki, anası Turalda bir qusur tapa bilməyəcək, əksinə Turalı tanıyandan sonra onlar da onu sevacək. Buna görə, anasının "O oğlanı evimizə dəvət et, mən də onu görmək istiyirəm", - fikri ilə razılaşdı.

Sabahı gün dərsdən sonra Tural ailədə gözəl bir buket. İnci-gilin qapısının zəngini basdı və qeyri-muayyan bir hisslə İncinin açdığı qapıdan içəri girdi. İncinin anası Turalı yaxından görən kimi ürəyində İncinin uzunlayıq bir ne-rəst gəldiyinə sevinirdi. Tural onun gözündə yaraşlıqlı, mədəni, alıcnab biri kimi görünürdü. Ancaq heç bir sorğu-sual etmədən, öz-özünə qızının Turala ailə qurmalsına razılığını verdi. Amma qadın marağı da onu Tural sorğu-suala çəkməyə təşviq edirdi. Buna görə, ümumi xoşgəldindən sonra İncinin anası mexaniki olaraq Azərbaycanda dəbdə olan "A bala, haralısan?" sualını verdi. Tural asta səslə doğulduğu rayonun adını dedi. Bu rayonun adını eşidən kimi İncinin anası özünü narahat hissetməyə başladı. Rəngi dəyişib, onu həyacan buruddu. Tural da İnci də başlarını aşağı salıb, altı-dan-altıdan bir-birine baxır və bir-birine sevgi opucukları göndərirdilər. İncinin anasının halından heç birinin xəbəri olmadı. Bir qədar sükkətdən sonra, İncinin anası asta səslə nəyəsə ümid edərək "Rayonun özündənsiniz?", - deyə soruşdu. Tural: "Yox, işıqlı kəndində yaşayırıq". Kəndin adını eşidən kimi İncinin anasının boğazı qurudu, rəngi meyl rəngi kimi saraldı. Ürəyində ağlına gələnlərin başına gəlməməsi üçün Allahla yalvarmağa başladı. İncinin anasının özünü ələ alması xeyli çəkdi...

Gənclər bir-birinə baxa-baxa paxlava ilə çay içirdilər. İncinin anası yenə titrək səslə "ananın adı nədir?" deyə soruşdu. Tural yenə də heç bir şeydən şübhələnmədən anasının adını deyib, yenə İnci ilə göz-gözü gəlmək səadətini əldən vermək istəmədi. Turalın anasının adını eşidəndə İncinin anasının boğazı qurudu, ürəyi sancdı, başında güclü bir ağrı meydana çıxdı. Gözlərində dərin bir kədə, göründü. Yəni də İncinin anası nəfəsi kəsilə-kəsilə son sualı vermək üçün özünü topladı. Turalgilin ailəsinin deyib "ananın fəsiləsi belədir?", - deyə soruşdu. Tural bir qədər təəccüblənsə də, yenə yaşadığı xoşbəxt anların ləzzətini çıxarmağa davam etdi. "Bəli, elədir", - dedi. Birdən Tural özünə gəldi. İncinin anası onların soyadını hardan bilir? Gözlərini qaldırıb, İncinin anasına baxdı. Biraz bundan əvvəl sevincindən ucmada qanad axtaran qadının üzündə qorxu, kədər, peşmanlıq və acı bir təəssüf işıqlı gəlirdi. Onun gözlərindən yaş axırdı. Tural gördüyü mənzərədən qaçdı. Baya-qdan gözlərindən sevinc asıb-daşan, ona məhəbbət, sevgi dolu baxışlarla, də doğma oğlu kimi baxan qadın bir anın içində niyə belə dəyişdi?..

(Ardı var)

AZAD